

Niet-exhaustieve bibliografische lijst voor het maken van een basisverwerking Romeins aardewerk

Overzichtswerken

Verschillende categorieën / typologie / bakselidentificatie

BRULET R., VILVORDER F. & DELAGE R. 2010: *La céramique Romaine en Gaule du Nord. Dictionnaire des céramiques. La vaisselle à large diffusion*, Turnhout.

GOSE E. 1950: *Gefässtypen der römischen Keramik im Rheinland*, Beihefte der Bonner Jahrbücher 1, Köln.

STUART P. 1977: *Gewoon aardewerk uit de Romeinse legerplaats en de bijbehorende grafvelden te Nijmegen*, Oudheidkundige Mededelingen uit het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden. Supplement 43, Leiden.

TOMBER R. & J. DORE 1998: *The National Roman Fabric Reference Collection. A Handbook*, MoLAS Monograph 2, London.

TYERS P.A. 1996: *Potsherd. Atlas of Roman pottery*: online: <http://potsherd.net/atlas/potsherd.html>

TYERS P.A. 1996: *Roman Pottery in Britain*, London.

VANVINCKENROYE W. 1991: *Gallo-Romeins aardewerk van Tongeren*, Publikaties van het provinciaal Gallo-Romeins museum te Tongeren 44, Tongeren: voor specifieke categorieën

Tiens aardewerk (verschillende categorieën)

MARTENS M. 2012: *Life and culture in the Roman small town of Tienen. Transformations of cultural behaviour by comparative analysis of material culture assemblages*, PhD thesis. VUniversity Amsterdam, Amsterdam. (p. 97-129)
<http://dare.ubvu.vu.nl/handle/1871/39281?show=full>

Terra sigillata

BRULET R., VILVORDER F. & DELAGE R. 2010: *La céramique Romaine en Gaule du Nord. Dictionnaire des céramiques. La vaisselle à large diffusion*, Turnhout.

OSWALD E. & PRYCE D. T. 1920: *An Introduction to the Study of Terra Sigillata (Samian Ware)*, London.

WEBSTER P. 1996: *Roman Samian Pottery in Britain*, CBA Practical Handbook in Archaeology 13, York.

Stempels

HARTLEY B.R., DICKINSON B.M. & DANNELL G.B. et al. 2008-2012: *Names on Terra Sigillata: an Index of Makers' Stamps & Signatures on Gallo-Roman Terra Sigillata (Samian Ware)*, London, 9 volumes.

Laat-Romeinse terra sigillata met radstempelversiering

BRULET R., VILVORDER F. & DELAGE R. 2010: *La céramique Romaine en Gaule du Nord. Dictionnaire des céramiques. La vaisselle à large diffusion*, Turnhout.

CHENET G. 1941: *La céramique gallo-romaine d'Argonne du IVe siècle et la terre sigillée décorée à la molette*, Macon.

Geverniste / geverfde / engobe- waar

BRULET R., VILVORDER F. & DELAGE R. 2010: *La céramique Romaine en Gaule du Nord. Dictionnaire des céramiques. La vaisselle à large diffusion*, Turnhout.

BRULET R., SYMONDS R. & VILVORDER F. (eds.) 1999: *Céramiques engobées et métallescentes gallo-romaines*, Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta. Supplementum 8, Oxford.

BRUNSTING H. 1937: *Het grafveld onder Hees bij Nijmegen*, Acheologisch-Historische bijdragen IV, Amsterdam.

GREENE K.T. 1979: *The pre-Flavian fine wares*, Report on the Excavations at Usk 1965-1976 I, Cardiff.

HAALEBOS H.-K. (met bijdragen van A.H.C. RUYS & J.R.A.M. THIJSSEN) 1990: *Het grafveld van Nijmegen-Hatert. Een begraafplaats uit de eerste drie eeuwen na Chr. op het platteland bij Noviomagus Batavorum*, Beschrijving van de verzamelingen in het Provinciaal Museum G.M.Kam te Nijmegen XI, Nijmegen.

HÖPKEN C. 2005: *Die römische Keramikproduktion in Köln*, Kölner Forschungen. Band 8, Mainz am Rhein.

OELMANN F. 1914: *Die Keramik des Kastells Niederbieber*, Materialien zur römisch-germanischen Keramik I, Frankfurt am Main.

SYMONDS R.P. 1992: *Rhenish Wares. Fine Dark Coloured Pottery from Gaul and Germany*, Oxford University Committee for Archaeology Monograph 23, Oxford.

Belgische waar : terra nigra & terra rubra

DE LAET S.J., VAN DOORSELAER A., SPITAELS P. & THOEN H. 1972: *La nécropole gallo-romaine de Blicquy. Texte*, Dissertationes Archaeologicae Gandenses 14/1, Gent.

DERU X. 1996: *La céramique Belge dans le Nord de la Gaule. Caractérisation, Chronologie, Phénomènes Culturels et Économiques*, Publications d'Histoire de l'Art et d'Archéologie de l'Université Catholique de Louvain-La-Neuve LXXXIX, Louvain-la-Neuve.

HOLWERDA J.H. 1941: *De Belgische waar in Nijmegen*, Beschrijving van de Verzameling van het Museum G.M. Kam te Nijmegen 2, 's Gravenhage.

Fijn oxiderend aardewerk

AMAND M. 1984 : *Vases à bustes, vases à décor zoomorphe et vases cultuels aux serpents dans les anciennes provinces de Belgique et de Germanie*, Bruxelles.

DE CLERCQ W. & DEGRYSE P. 2008. Mineralogical characterization and first identification of the Low Lands Ware I. An important Roman ceramic industry in the lower Rhine-Meuse-Scheldt basin (ca. 60-300AD) The Netherlands, Belgium, Germany, *Journal of Archaeological Science* 35/1, 448-458.

DE LAET S.J. 1966: Etudes sur la céramique de la nécropole gallo-romaine de Blicquy (Hainaut). La poterie dite "savonneuse", *Helinium* IV, 3-25.

DERU X. 1994: La deuxième génération de la céramique dorée (50-180 après J.-C.). In: TUFFREAU-LIBRE M. & JACQUES A. (dir.), *La céramique du Haut-Empire en Gaule Belge et dans les régions voisines: faciès régionaux et courants commerciaux. Actes de la table ronde d'Arras (12 au 14 octobre 1993) organisé par le Centre de Céramologie Gallo-Romaine*, Nord-Ouest Archéologie N° 6, Berck-Sur-Mer, 81-94.

DERU X. & VACHARD D. 2002: La groupe de pâtes "savonneuses" des céramiques gallo-romaines du nord de la Gaule Belgique, SFECAG. *Actes du Congrès de Bayeux*, 477-485.

Kruikwaar

DERU X. 1996: *La céramique Belge dans le Nord de la Gaule. Caractérisation, Chronologie, Phénomènes Culturels et Économiques*, Publications d'Histoire de l'Art et d'Archéologie de l'Université Catholique de Louvain-La-Neuve LXXXIX, Louvain-la-Neuve. (p. 190-196 : Les cruches)

STUART P. 1977: *Gewoon aardewerk uit de Romeinse legerplaats en de bijbehorende grafvelden te Nijmegen*, Oudheidkundige Mededelingen uit het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden. Supplement 43, Leiden.

VAN DER WERFF J., THOEN H. & VAN DIERENDONCK R. 1997: Amphora production in the Lower Scheldt Valley (Belgium)? The Valkenburg-Marktveld evidence, *Rei Cretariae Romanae Fautores. Acta* 35, 63-71.

WILLEMS S. 2005: *Roman Pottery in the Tongeren Reference Collection: mortaria and coarse wares / Romeins aardewerk in de Tongerse referentiecollectie: wrijfschalen en gewoon aardewerk*, VIOE-Rapporten 01, Brussel.

<https://oar.onroerenderfgoed.be/publicaties/VIOR/1/VIOR001-001.pdf>
<http://www.referentiecollectie.nl/rich/tongeren/>

Pompeiaans rood

DE LAET S.J. & THOEN H. 1969: Etudes sur la céramique de la nécropole Gallo-Romaine de Blicquy, Hainaut. La céramique à enduit rouge-pompéien, *Helinium* IX, 28-38.

DERU X. 2005: Les productions de l'atelier de potiers des «Quatre Bornes» aux Rues-des-Vignes (Nord), SFÉCAG. *Actes du Congrès de Blois*, 469-477.

PEACOCK D. P. S. 1977: Pompeian Red Ware. In: Peacock D. P. S. (ed.), *Pottery and Early Commerce, Characterisation and Trade in Roman and Later Ceramics*, London/New York/San Francisco, 147-162.

Mortaria

HAUPT D. 1984: Römischer Töpferbezirk bei Soller, Kreis-Düren. In: HAUPT D.(ed.), *Beitrage zur Archäologie des Römischen Rheinlands 4*, Rheinische Ausgrabungen 23, 391-497.

SYMONDS R. 2012: A brief history of the ceramic mortarium in antiquity, *Journal of Roman Pottery Studies* 15, 169-214.

VANVINCKENROYE W. 1991: *Gallo-Romeins aardewerk van Tongeren*, Publikaties van het provinciaal Gallo-Romeins museum te Tongeren 44, Tongeren.

VILVORDER F. & VANDERHOEVEN A. 2002: La diffusion des mortiers de la moyenne vallée du Rhône en Gaule septentrionale et sur le limes Rhenan, *Rei Cretariae Romanae Fautores. Acta* 37, 67-71.

WILLEMS S. 2005: *Roman Pottery in the Tongeren Reference Collection: mortaria and coarse wares / Romeins aardewerk in de Tongerse referentiecollectie: wrijfschalen en gewoon aardewerk*, VIOE-Rapporten 01, Brussel.

<https://oar.onroerenderfgoed.be/publicaties/VIOR/1/VIOR001-001.pdf>

<http://www.referentiecollectie.nl/rich/tongeren/>

Amforen

HANUT F. 2001: Amphores et cruches-amphores régionales de Gaule Belgique et de Germania Inférieure. In: TUFFREAU-LIBRE M. & JACQUES A. (dir.), *La céramique en Gaule et en Bretagne romaines: commerce, contacts et romanisation*, Nord-Ouest Archéologie N° 12, Berck-sur-Mer, 19-38.

PEACOCK D. P. S. & WILLIAMS D. F. 1986: *Amphorae and the Roman Economy, an Introductory Guide*, London/New York.

TYERS P. 1996: Roman Amphoras in Britain, *Internet Archaeology*: online:
<http://intarch.ac.uk/journal/issue1/tyers/index.html>

S.N. 2014²: *Roman Amphorae: a digital resource*. University of Southampton: online:
http://archaeologydataservice.ac.uk/archives/view/amphora_ahrb_2005/index.cfm

Dolia

GOSE E. 1950: *Gefäßtypen der römischen Keramik im Rheinland*, Beiheft 1 der "Bonner Jahrbücher", Bonn.

HIDDINK H.A. 2010: *Romeins aardewerk van de Zuid-Nederlandse zandgronden*, Materiaal & Methoden 2, Amsterdam.

STUART P. 1977: *Gewoon aardewerk uit de Romeinse legerplaats en de bijhorende grafvelden te Nijmegen*, Beschrijving van de verzamelingen in het Rijksmuseum G.M. Kam te Nijmegen VI, Nijmegen.

Ruwwandige (grijze) waar, Eifelwaar en ander gewoon oxiderend aardewerk

COLLINS A., VAN ENCKEVORT H. & HENDRIKS J. 2009: A grey area between the Batavians and the Romans. Wheel-thrown domestic pottery in the civitas Batavorum. In: VAN ENCKEVORT H. (ed.), *Roman material culture. Studies in honour of Jan Thijssen*, Zwolle, 171-199.

STUART P. 1977: *Gewoon aardewerk uit de Romeinse legerplaats en de bijbehorende grafvelden te Nijmegen*, Oudheidkundige Mededelingen uit het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden. Supplement 43, Leiden.

UNVERZAGT W. 1968: *Die Keramik des Kastells Alzei*, Materialien zur Römisch-Germanischen Keramik II, Bonn.

WILLEMS S. 2005: *Roman Pottery in the Tongeren Reference Collection: mortaria and coarse wares / Romeins aardewerk in de Tongerse referentiecollectie: wrijfschalen en gewoon aardewerk*, VIOE-Rapporten 01, Brussel.

<https://oar.onroerenderfgoed.be/publicaties/VIOR/1/VIOR001-001.pdf>
<http://www.referentiecollectie.nl/rich/tongeren/>

Gedraaid reducerend aardewerk

DE CLERCQ W. & DEGRYSE P. 2008. Mineralogical characterization and first identification of the Low Lands Ware I. An important Roman ceramic industry in the lower Rhine-Meuse-Scheldt basin (ca. 60-300AD) The Netherlands, Belgium, Germany, *Journal of Archaeological Science* 35/1, 448-458.

STUART P. 1977: *Gewoon aardewerk uit de Romeinse legerplaats en de bijhorende grafvelden te Nijmegen*, Beschrijving van de verzamelingen in het Rijksmuseum G.M. Kam te Nijmegen VI, Nijmegen.

VERMEULEN F. 1992, *Tussen Leie en Schelde. Archeologische inventaris en studie van de Romeinse bewoning in het zuiden van de Vlaamse Zandstreek*. Archeologische Inventaris Vlaanderen. Buitengewone Reeks, 1.

Noord-Frans

BAYARD D. 1980, La commercialisation de la céramique commune à Amiens du milieu du Ier à la fin du IIIe siècle après J.-C., *Cahiers Archéologiques de Picardie* 7, 147-209.

CLOTUCHE R., CHAIDRON C., COMONT A., DUBOIS S. & WILLEMS S. 2010 : Les productions septentrionales (Nord-Pas-de-Calais et Picardie) : détermination des faciès culturels et analyse des diffusions, SFÉCAG. *Actes du Congrès de Chelles*, 171-187.

TUFFREAU-LIBRE M. 1980: *La céramique commune gallo-romaine dans le nord de la France (Nord, Pas-de-Calais)*, Lille.

Handgevormd aardewerk

DE CLERCQ W. 2009: *Lokale gemeenschappen in het Imperium Romanum. Transformaties in rurale bewoningsstructuur en materiële cultuur in de landschappen van het noordelijk deel van de civitas Menapiorum. (Provincie Gallia-Belgica, ca. 100 v. Chr. – 400 n. Chr.)*, Proefschrift voorgedragen tot het behalen van de graad van Doctor in de Archeologie Universiteit Gent, Gent.

<https://biblio.ugent.be/publication/2096483>

Zoutaardewerk: zoutcontainers en briquetage

VAN DEN BROEKE P.W. 2012: *Het handgevormde aardewerk uit de IJzertijd en de Romeinse tijd van Oss-Ussen. Studies naar typochronologie, technologie en herkomst*, Leiden.

VAN DEN BROEKE P.W. 1995: Southern sea salt in the Low Countries. A reconnaissance into the land of the Morini. In LODEWIJCKX M. (ed.), *Archaeological and historical aspects of West-European societies. Album amicorum André Van Doorselaer*, Acta Archaeologica Lovaniensia Monographiae 8, Leuven, 193-205.

VAN DEN BROEKE P.W. 1995: Zeezout: een schakel tussen West- en Zuid-Nederland in de IJzertijd en de Romeinse tijd. In: VAN TRIERUM M.C. & HENKES H.E. (eds.), *Rotterdam Papers V*, Rotterdam, 91-114.

Kurkurnen

MITTAG E., 1999: *Untersuchungen zu sogenannten Haltener Kochtöpfen aus dem Bereich der Colonia Uplia Traiana*, Xantener Berichte 8, Köln, 201-311.

VAN VINCKENROYE W. 1991: *Gallo-Romeins aardewerk van Tongeren*, Publikaties van het provinciaal Gallo-Romeins museum te Tongeren 44, Tongeren.

Noord-Menapisch gebied / kustvlakte - Casestudies 2de en 3de eeuw

DEMHEY D., VANHOUTTE S., PIETERS M., BASTIAENS J., DE CLERCQ W., DEFORCE K., DENYS L., ERVYNCK A., LENTACKER A., STORME A. & VAN NEER W. 2013: Een dijk en een woonplatform uit de Romeinse periode in Stene (Oostende), *Relicta. Archeologie, Monumenten- en Landschapsonderzoek* 10, 7-70.

<https://oar.onroerenderfgoed.be/publicaties/RELT/10/RELT010-001.pdf>

VANHOUTTE S., DHAEZE W. & DE CLERCQ W. 2009: The pottery consumption c AD 260-70 at the Roman coastal defence fort, Oudenburg, Northern Gaul, *Journal of Roman Pottery Studies* 14, 95-141.

VANHOUTTE S. & DE CLERCQ W. 2007: Het Gallo-Romeins aardewerk aangetroffen tijdens het archeologisch noodonderzoek op het toekomstige bedrijventerrein Plassendale III. Opgravingscampagne 2000-2001 (Zandvoorde, stad Oostende, prov. West-Vlaanderen), *Relicta. Archeologie, Monumenten- en Landschapsonderzoek in Vlaanderen* 1, 81-119. <https://oar.onroerenderfgoed.be/publicaties/RELT/1/RELT001-004.pdf>

Antwerpse zuidrand

Casestudie vroeg-Romeins (en overgang late IJzertijd - vroeg-Romeins)

ANNAERT R. 1994: De Viereckschanze op de Alfsberg te Kontich: meer dan een cultusplaats, *Archeologie in Vlaanderen* 3, 53-125. <https://oar.onroerenderfgoed.be/publicaties/AIVT/3/AIVT003-003.pdf>

ANNAERT R. 1999: De Alfsberg te Kontich (prov. Antwerpen). Eindrapport, *Archeologie in Vlaanderen* 5, 41-68.

<https://oar.onroerenderfgoed.be/publicaties/AIVT/5/AIVT005-002.pdf>

Brits gewoon aardewerk (handgevormd en gedraaid reducerend gebakken)

FARRAR R.A.H. 1973 : The techniques and sources of Romano-British black-burnished ware. In: DETSICAS A. (ed.), *Current research in Romano-British coarse pottery : papers given at a C.B.A. Conference held at New College, Oxford, March 24 to 26, 1972*, Research Reports CBA 10, London, 67-103.

http://archaeologydataservice.ac.uk/archiveDS/archiveDownload?t=arch-281-1/dissemination/pdf/cba_rr_10.pdf

TYERS P.A. 1996: *Roman Pottery in Britain*, London.

TYERS P.A. 1996: *Potsherd. Atlas of Roman pottery*: online: <http://potsherd.net/atlas/potsherd.html>